

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2002-2003

19 MAART 2003

Wetsontwerp tot wijziging van sommige bepalingen van deel II van het Gerechtelijk Wetboek

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN MEVROUW NYSSSENS

Art. 18

Het derde lid van § 4 van het 11° van het voorgestelde artikel 259ter doen vervallen.

Verantwoording

Er zijn maar weinig benoemingsbesluiten van magistraten, genomen op voordracht van de Hoge Raad, waartegen bij de Raad van State een beroep tot vernietiging of een verzoek tot schorsing werd ingediend. Nochtans valt te vrezen dat de benoemingscommissie, in de hypothese dat van het horen van de kandidaten een proces-verbaal moet worden opgesteld, geneigd zou zijn in de motivering van haar voordracht te verwijzen naar dat proces-verbaal. Dat zou aanleiding geven tot veel meer subjectieve discussies en veel meer betwistingen van bepaalde uitspraken van de kandidaten, zonder dat de benoemingscommissies ter zake bevoegd zijn om de uitspraken die een kandidaat tijdens de hoorzitting doet op de waarheid te toetsen. Er bestaat dan ook een reëel risico dat steeds meer benoemingen zullen worden aangevochten voor de Raad van State, wat vanwege het verlengd vacante blijven van verschillende plaatsen een risico op disfunctie van de rechtscolleges, parketten en auditoraten inhoudt.

Bovendien zijn momenteel de motiveringen van de voordrachten in hoofdzaak gebaseerd op de objectieve inhoud van de

Zie:

Stukken van de Senaat:

2-1537 - 2002/2003:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2002-2003

19 MARS 2003

Projet de loi modifiant certaines dispositions de la deuxième partie du Code judiciaire

AMENDEMENTS

 N° 1 DE MME NYSSSENS

Art. 18

Supprimer l'alinéa 3 du § 4 du 11° de l'article 259ter proposé.

Justification

Très peu d'actes de nomination de magistrats sur présentation du Conseil supérieur ont fait l'objet d'un recours en annulation ou d'une demande de suspension devant le Conseil d'État. Il est cependant à craindre que si un procès-verbal d'audition devait être établi, la commission de nomination serait tentée d'y faire référence dans la motivation de la présentation. Ceci entraînerait beaucoup plus de discussions subjectives et de contestations de certains propos, sans que les commissions de nomination ne disposent d'une compétence d'enquête afin de vérifier la véracité des propos tenus durant l'audition. Et donc, le risque serait réel de voir le nombre de nominations contestées devant le Conseil d'État de plus en plus important, ce qui constitue un risque de dysfonctionnement des juridictions en raison de la vacance prolongée de plusieurs places.

De plus, les motivations des présentations sont actuellement basées pour l'essentiel sur le contenu objectif du dossier des candi-

Voir:

Documents du Sénat:

2-1537 - 2002/2003:

 N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

kandidaatsdossiers. In de huidige situatie vermeldt het proces-verbaal van de vergadering van de benoemingscommissie slechts dat een kandidaat afwezig was op de geplande hoorzitting, en ook welke essentiële elementen de kandidaat tijdens de hoorzitting heeft meegedeeld (bijvoorbeeld afstand van kandidatuur) en welke documenten de kandidaat tijdens de hoorzitting heeft overgelegd. Het gaat hier om gegevens die de commissie uitzonderlijk meent te moeten opnemen in haar motivering.

Daarnaast zij er ook op gewezen dat de spontaniteit van de kandidaten tijdens de hoorzittingen danig in het gedrang zal komen wanneer zij zullen weten dat een audio-opname wordt gemaakt van wat zij zeggen en dat die opname schriftelijk in een proces-verbaal wordt overgenomen.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat de overheden die over de kandidaten advies moeten verlenen — vandaag de korpschefs en stafhouders, vroeger de adviescomités — en die de kandidaten horen, daarvan nooit een proces-verbaal opmaken.

Indien het Parlement de optie van een integraal proces-verbaal van de hoorzitting verkiest, zou dat bovendien tot bijkomende kosten leiden, die als volgt in te schatten zijn:

— de opnames van de hoorzittingen: aankoop van een installatie voor dubbele opname van de hoorzittingen om zeker over een kopie te beschikken;

— ter beschikking stellen van een personeelslid dat zorgt voor het goed functioneren van de technische installatie tijdens de hoorzittingen;

— indienstneming van secretariaatspersoneel om de hoorzittingen uit te tikken: vier personen (120 000 euro).

Ten slotte dient ook te worden opgemerkt dat de hoorzittingen onvermijdelijk veel langer zullen duren indien er een proces-verbaal van moet worden opgesteld (ten minste het dubbele van de huidige duurtijd) omdat de kandidaat zal moeten instemmen met de inhoud van het proces-verbaal. Voor de niet-permanente leden van de benoemingscommissies — voor wie de benoemingen slechts een derde van hun wettelijke activiteiten in de commissies uitmaken — zal de verdubbeling van de prestaties zeker niet zonder problemen zijn, aangezien zij ieder jaar, van december tot mei, al in beslag genomen zijn door de verschillende proeven van de vier examens die de Hoge Raad organiseert (gerechtelijke stage, beroepsbekwaamheid, parketjurist en referendaris — voor de examensessie 2002-2003 waren in totaal 1 579 inschrijvingen).

Omgekeerd zal een verdubbeling van de prestaties van de leden naar schatting neerkomen op een bedrag van meer dan 200 000 euro op jaarbasis. Bovendien zal de verdubbeling van de prestaties ten gunste van de benoemingen onvermijdelijk ten koste gaan van de andere bevoegdheden.

Nr. 2 VAN MEVROUW NYSSENS

Art. 38

In de in het 2° van dit artikel voorgestelde § 3, vierde lid, de woorden «het voorbije gerechtelijk jaar» vervangen door de woorden «het voorbije kalenderjaar».

Verantwoording

Omwille van de administratieve vereenvoudiging en de eenvoudigheid is het raadzaam dat zowel de statistische verslagen als de werkingsverslagen eenzelfde criterium hanteren, te weten het voorbije kalenderjaar.

Ne sont actuellement actés au procès-verbal de la réunion, que l'absence du candidat à l'audition prévue, les éléments essentiels exprimés durant l'audition (par exemple un désistement de candidature) ainsi que les documents déposés par le candidat lors de son audition et dont la commission estime devoir faire état à titre exceptionnel dans sa motivation.

Il faut encore mentionner que le caractère spontané des propos tenus durant l'audition sera sérieusement mis en danger dès lors que le candidat saura que ses propos sont enregistrés voire qu'ils sont consignés par écrit dans un procès-verbal.

Enfin, il faut noter le fait que les autorités chargées de rendre un avis — aujourd'hui, les chefs de corps et les bâtonniers, auparavant, les comités d'avis — et qui procèdent à l'audition des candidats, ne rédigent aucun procès-verbal d'audition.

Si le Parlement confirmait le choix du procès-verbal intégral d'audition, cela entraînerait en outre des coûts supplémentaires que l'on pourrait évaluer comme suit:

— enregistrement des auditions: achat d'un équipement permettant d'enregistrer deux fois les auditions pour être certain de disposer d'au moins une copie;

— mise à disposition d'un membre du personnel pour veiller au bon fonctionnement de la technique durant les auditions;

— engagement de secrétaires pour la retranscription des auditions: quatre personnes (120 000 euros).

Il faut enfin souligner que la rédaction d'un procès-verbal entraînera inévitablement un allongement de la durée de l'audition (au moins le double du temps actuel) dans la mesure où le candidat devra marquer son accord sur le contenu. Ce doublement de prestations ne se ferait pas sans difficulté pour les membres — qui sont non permanents — des commissions de nomination — pour lesquels les nominations ne représentent qu'un tiers de leurs activités légales dans ces commissions —, notamment parce qu'ils sont déjà engagés, de décembre à mai de chaque année, par les différents épreuves des quatre examens organisés par le Conseil supérieur (stage judiciaire, aptitude professionnelle, juriste de parquet et référendaire, soit pour les sessions 2002-2003, un total de 1 579 inscrits).

L'on peut estimer qu'un doublement des prestations des membres de ces commissions représente une somme de plus de 200 000 euros par an. De plus, ce doublement de prestations au profit des nominations se ferait inévitablement au détriment de l'exercice des autres compétences par les membres des commissions.

N° 2 DE MME NYSSENS

Art. 38

Au § 3, alinéa 4, de l'article 340, 2°, proposé, remplacer le mot «judiciaire» par le mot «civile».

Justification

Il est opportun, dans un souci de simplification administrative et d'uniformité, que tant les rapports statistiques que les rapports de fonctionnement utilisent le même critère, en l'occurrence le critère de l'année civile écoulée.

Clotilde NYSSENS.

Nr. 3 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 19

In het voorgestelde 7°, het eerste lid vervangen als volgt :

« Indien evenwel het mandaat van eerste voorzitter van het Hof van Cassatie, procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, federale procureur, eerste voorzitter van het hof van beroep te Brussel, procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, eerste voorzitter van het arbeidshof te Brussel, voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel te Brussel en van procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel voortijdig openvalt, gebeurt de aanwijzing van de vervanger overeenkomstig artikel 319, en wordt het advies van de Hoge Raad voor de Justitie gevraagd.

Is dit advies gunstig, dan wordt de aanwijzing voorgelegd aan de Koning, die de magistraat benoemt. Bij ongunstig advies wordt de functie vacant verklaard en wordt een nieuwe aanwijzingsprocedure gestart. »

Verantwoording

Het voorgestelde systeem voorziet voor een vacature van dezelfde aard in twee soorten mandaten op grond van een willekeurig criterium, met name de duur van het te voleindigen mandaat.

De te volgen procedures zijn verschillend al naar gelang het gaat om een «kort» of «langer» vervangingsmandaat.

Het langer mandaat van vervanging impliceert de omslachtige aanwijzingsprocedure via de Hoge Raad (waarbij verscheidene kandidaturen tot de mogelijkheden behoren).

Het «korte» mandaat sluit iedere kandidatuurstelling uit, maar de vervanger gaat niet tot eedaflegging over, in tegenstelling tot deze aangewezen op grond van het langer vervangingsmandaat.

Een evenwichtiger systeem, geïnspireerd op het amendement nr. 34 uit de Kamer, zou erin bestaan dat de aanwijzing van elke vervanger zou gebeuren door de korpschef overeenkomstig artikel 319 van het Gerechtelijk Wetboek, met advies van de Hoge Raad voor de Justitie.

Het voorgestelde amendement voorziet voor alle gevallen in een gelijke behandeling, die zorgt voor evenwichtigheid. De procedure is ook snel en vrijwaart, bij negatief advies, de rechten van de nieuwe kandidaten.

Nr. 4 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 19

In het voorgestelde 8°, volgende wijzigingen aanbrengen :**A) In het tweede lid van de voorgestelde § 7, de zinsnede na « stelt » vervangen als volgt :**

«, en verliest de korpschef die zijn mandaat niet heeft neergelegd ten gevolge van een werkonbe-

N° 3 DE M. VANDENBERGHE

Art. 19

Au 7° proposé, remplacer l'alinéa 1er comme suit :

« Si le mandat de premier président de la Cour de cassation, de procureur général près la Cour de cassation, de procureur fédéral, de premier président de la cour d'appel de Bruxelles, de procureur général près la cour d'appel de Bruxelles, de premier président de la cour du travail de Bruxelles, de président du tribunal de première instance de Bruxelles, du tribunal du travail de Bruxelles et du tribunal de commerce de Bruxelles et du procureur du Roi près le tribunal de première instance de Bruxelles, devient prématurément vacant, la désignation du remplaçant a lieu conformément à l'article 319 et l'avis du Conseil supérieur de la justice est demandé.

Si ce dernier émet un avis favorable, la désignation est présentée au Roi qui nommera le magistrat. Si l'avis est négatif, la fonction est déclarée vacante et une nouvelle procédure de désignation est engagée. »

Justification

Le système proposé prévoit, pour une vacance de même nature, deux types de mandats basés sur un critère arbitraire, à savoir la durée du mandat à achever.

Les procédures à suivre diffèrent selon qu'il s'agit d'un mandat de remplacement de courte durée ou de longue durée.

Le mandat de remplacement de longue durée est soumis à une procédure de désignation fastidieuse qui passe par le Conseil supérieur (avec possibilité d'avoir plusieurs candidats).

Le mandat de courte durée exclut toute candidature, mais le remplaçant ne prête pas serment, contrairement aux personnes désignées sur la base de la procédure prévue pour le mandat de longue durée.

Un système plus équilibré inspiré de l'amendement n° 34 qui a été déposé à la Chambre consisterait à appeler le chef de corps à désigner tout remplaçant conformément à l'article 319 du Code judiciaire, sur avis du Conseil supérieur de la justice.

L'amendement proposé prévoit dans tous les cas une égalité de traitement permettant d'atteindre un équilibre. La procédure est rapide et elle sauvegarde, en cas d'avis négatif, les droits des nouveaux candidats.

N° 4 DE M. VANDENBERGHE

Art. 19

Au 8° proposé, apporter les modifications suivantes :**A) À l'alinéa 2 du § 7 proposé, remplacer le membre de phrase qui suit le mot « disposition » par ce qui suit :**

«, et le chef de corps qui n'a pas cessé son mandat en raison d'une incapacité de travail de plus de 6 mois

kwaamheid van meer dan 6 maanden wegens ziekte of ongeval, de wedde en de daaraan verbonden verhogingen en voordelen bedoeld in § 4 ».

B) Het derdelid van de voorgestelde § 7 vervangen als volgt:

« Behoudens wanneer de terbeschikkingstelling van het mandaat het gevolg is van ziekte of ongeval die een werkonbekwaamheid van meer dan 6 maanden meebrengt, kan de korpschef die zijn mandaat vroegtijdig ter beschikking stelt zich gedurende een termijn van twee jaar nadat hij zijn mandaat definitief neerlegde, niet opnieuw kandidaat stellen voor een mandaat van korpschef. »

Verantwoording

A) en B) Dit amendement is gebaseerd op de kritiek van de Raad van State die stelde dat er geen objectieve verantwoording bestaat voor het gebrek aan verschil tussen de korpschef die zijn mandaat heeft neergelegd « op lichtzinnige wijze » en degene die dat heeft gedaan wegens ziekte of ongeval. Bij gebrek aan objectieve verantwoording van het gebrek aan verschil tussen twee geheel ongelijke gevallen, zijn artikel 10 en 11 van de Grondwet geschonden (stuk Kamer, nr. 2107/001, blz. 58).

Om te vermijden dat er al te lichtzinnig op ziekte zou gespeculeerd worden, blijven wedde en voordelen alleen maar bestaan indien het om een ernstige ziekte of ernstig ongeval gaat, die een langdurige werkonbekwaamheid meebrengt (punt A).

Tevens dient aan de korpschef die door dergelijk onheil getroffen werd de mogelijkheid geboden te worden om zijn mandaat na zijn afwezigheid weer op te nemen, ook al is dit binnen de twee jaar na neerlegging.

Dit amendement komt tegemoet aan de kritiek van de Raad van State en voorkomt tegelijk misbruiken.

Nr. 5 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 61

De woorden « twaalf maanden » vervangen door de woorden « drie maanden ».

Verantwoording

Twaalf maanden is een veel te lange termijn en de ruime termijn die aan de Koning wordt gegeven zorgt voor rechtsonzekerheid. De Raad van State stelt onomwonden dat door de trapsgewijze of gedeeltelijke inwerkingtreding het Gerechtelijk Wetboek zowat onleesbaar wordt, en de vele data van inwerkingtreding, zelfs voor eenzelfde bepaling, doen afbreuk aan een coherente rechtsordering.

due à une maladie ou un accident perd le traitement et les augmentations et avantages y afférents visés au § 4. »

B) Remplacer l'alinéa 3 du § 7 proposé par ce qui suit:

« Hormis le cas où la mise à disposition du mandat résulte d'une maladie ou d'un accident qui entraîne une incapacité de travail de plus de 6 mois, le chef de corps qui met anticipativement son mandat à disposition ne peut plus poser sa candidature à un nouveau mandat de chef de corps pendant une période de deux ans à compter du moment où il a cessé effectivement son mandat. »

Justification

A) et B) Le présent amendement se fonde sur la critique du Conseil d'État affirmant que l'absence de traitement différencié entre le chef de corps qui a cessé son mandat « à la légère » et celui qui l'a fait en raison d'une maladie ou d'un accident ne se justifie pas objectivement. Comme l'absence de traitement différencié entre deux cas tout à fait différents n'est pas objectivement justifiée, il y a violation des articles 10 et 11 de la Constitution (doc. Chambre, n° 2107/001, p. 58).

Pour éviter que l'on spéculer par trop légèrement sur la maladie, le traitement et les avantages ne seront maintenus qu'en cas de maladie grave ou d'accident grave entraînant une incapacité de travail de longue durée (point A).

En outre, il convient de permettre au chef de corps qui a pareillement été touché de reprendre son mandat après son absence, même dans les deux ans de la cessation de son mandat.

Le présent amendement répond aux critiques du Conseil d'État tout en permettant d'éviter les abus.

N° 5 DE M. VANDENBERGHE

Art. 61

Remplacer les mots « douze mois » par les mots « trois mois ».

Justification

Un délai de douze mois est beaucoup trop long et la longueur du délai ainsi accordé au Roi engendrera l'insécurité juridique. Le Conseil d'État affirme sans détours que l'entrée en vigueur graduelle ou partielle rendra le Code judiciaire pratiquement illisible et que la multiplication des dates d'entrée en vigueur, parfois pour une même disposition, nuit à la cohérence de l'ordonnement juridique.

Nr. 6 VAN DE HEER VANDENBERGHE

Art. 17

Het tweede lid van de voorgestelde § 2bis van artikel 259bis-19 van het Gerechtelijk Wetboek schrappen.

Verantwoording

Er is geen enkele reden om, wanneer men van mening is dat een lid van de Hoge Raad zijn taak niet uitoefent, de voorzitter van de Senaat hierover in te lichten.

Hoewel geen tuchtbevoegdheid wordt ingevoerd, is dergelijke mededeling een onnodige inmenging die op geen enkel rechtsprincipe gestoeld is er die kan leiden tot stemmingmakerij.

Hugo VANDENBERGHE.

N° 6 DE M. VANDENBERGHE

Art. 17

Supprimer le deuxième alinéa du § 2bis proposé de l'article 259bis-19 du Code judiciaire.

Justification

Lorsqu'on estime qu'un membre du Conseil supérieur ne remplit pas sa mission, il n'y a aucune raison d'en informer le président du Sénat.

Bien que l'alinéa en question n'instaure aucune compétence disciplinaire, une telle information constitue une ingérence inutile qui ne repose sur aucun principe juridique et qui risque de conduire à une manipulation de l'opinion.